

ZARZĄDZENIE MINISTRA KOMUNIKACJI

z dnia 28 listopada 1957 r.

w sprawie gospodarowania służbowymi pojazdami samochodowymi i zasad ich używania.

Na podstawie § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1955 r. w sprawie używania niektórych pojazdów mechanicznych (Dz. U. z 1955 r. Nr 36, poz. 225 i z 1957 r. Nr 21, poz. 104 i Nr 49, poz. 239) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy zarządzenia stosuje się do państwowych jednostek organizacyjnych oraz instytucji finansowanych z budżetu Państwa i przedsiębiorstw będących pod zarządem państwowym, zwanych dalej w skróceniu „jednostkami”.

§ 2. Do zaspokojenia służbowych potrzeb komunikacyjno-transportowych jednostek określonych w § 1 mogą być używane poza transportem publicznym służbowe pojazdy samochodowe:

- 1) motocykle;
- 2) samochody osobowe;
- 3) samochody ciężarowe;
- 4) samochody specjalne;
- 5) samochody sanitarne;
- 6) autobusy;
- 7) ciągniki.

§ 3. 1. Służbowe samochody osobowe dzieli się na samochody:

- 1) reprezentacyjne (R) — związane ze stanowiskiem służbowym osoby, której samochód przydzielono;
- 2) funkcyjne (F) — związane z wykonywaniem przez osobę lub grupę osób określonych czynności służbowych wy-

magających szybkiego przenoszenia się z miejsca na miejsce i służące do wykonywania tych czynności, a mianowicie samochody przeznaczone do wykonywania następujących zadań: do wożenia lekarzy i personelu sanitarnego leczenia otwartego do chorych, terenowej obsługi weterynaryjnej, stałej kontroli sieci łączności, rurociągów, kontroli stanu utrzymania i budowy dróg lądowych, dróg wodnych, kontroli ruchu drogowego, nadzoru akcji skupu w terenie, prac geodezyjnych, kartograficznych, geologicznych, geofizycznych i naukowo-badawczych, kontroli eksploatacji pojazdów samochodowych, obsługi prasowej, radiowej i filmowej w terenie, pogotowia ratunkowego i badania wypadków;

3) administracyjne (A) — przeznaczone do zaspokojenia innych nie wymienionych w pkt 2 służbowych potrzeb komunikacyjnych w jednostce, których zaspokojenie przy użyciu środków transportu publicznego nie jest możliwe lub napotyka trudności ze względu na brak dogodnych połączeń komunikacyjnych.

2. Przepis ust. 1 pkt 2 stosuje się również do motocykli.

§ 4. 1. Uznanie samochodu osobowego za funkcyjny (F) bądź administracyjny (A) następuje:

1) dla ministerstw, centralnych urzędów, prezydium wojewódzkich rad narodowych i innych jednostek pozostających na budżecie centralnym — przez Ministra Komunikacji na wniosek właściwego ministra, kierownika centralnego urzędu (jednostki budżetowej);

2) dla prezydium rad narodowych i innych jednostek organizacyjnych nie wymienionych w pkt 1 — przez prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) na wniosek kierownika jednostki złożony za zgodą jednostki nadrzędnej.

2. Każdy samochód osobowy uznany za funkcyjny lub administracyjny powinien być oznaczony przez posiadacza literą „F” bądź „A”, namalowaną białą farbą na wewnętrznej stronie przedniej szyby z prawej strony, tak aby nie ograniczała pola widzenia kierowcy (wymiary 100 × 50 mm).

3. Na podstawie dokumentu uznającego samochód osobowy za reprezentacyjny, funkcyjny lub administracyjny prezydium rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) obowiązane jest wpisać w dowodzie rejestracyjnym w końcu rubryki „rodzaj pojazdu mechanicznego” literę „R”, „F” lub „A”.

4. Samochody funkcyjne korzystają z pierwszeństwa przed innymi pojazdami samochodowymi w zakresie zaopatrzenia, remontu i konserwacji.

§ 5. 1. Samochody reprezentacyjne (R) nie podlegają ograniczeniom w użytkowaniu ani kontroli celowości ich wyjazdów poza kontrolą w zakresie przepisów ruchu drogowego.

2. Samochody funkcyjne (F) i administracyjne (A) mogą być używane w ramach ustalonych dla nich obszarów oraz norm rocznych przebiegów.

3. Obszar, na którym samochód funkcyjny (F) lub administracyjny (A) może być używany, określa się w trybie przewidzianym w § 4 ust. 1 jednocześnie z ustaleniem etatu samochodu oraz z uznaniem samochodu za funkcyjny lub administracyjny.

4. Tryb ustalania etatów oraz normy rocznych przebiegów samochodów (ust. 2 i 3) określają odrębne przepisy.

5. Obszar używania samochodów funkcyjnych i administracyjnych (ust. 3) powinien być wpisany w dowodzie rejestracyjnym samochodu oraz w karcie drogowej.

6. Przy przejazdach miejscowych należy korzystać w szerokim zakresie z miejskich środków lokomocji (tramwaje, trolejbusy, autobusy), a w przypadkach szczególnie pil-

nych — również z taksówek (dorożek) za zwrotem kosztów rzeczywistych.

§ 6. 1. Obszar używania samochodów specjalnych, sanitarnych i autobusów wynika z charakteru ich pracy i jest ustalany przez właściwe resorty.

2. Odległości dozwolonego przejazdu samochodów ciężarowych i ciągników regulują odrębne przepisy.

3. Tryb ustalania etatów samochodów ciężarowych, autobusów i ciągników, których posiadanie jest uzależnione od uzyskania etatu, określają odrębne przepisy.

§ 7. 1. Na każdy ładunek przewożony ciężarowymi pojazdami samochodowymi kierowca lub konwojent powinien posiadać dowód zawierający specyfikację przewożonego ładunku, wystawiony przez osobę dysponującą pojazdem lub ładunkiem.

2. Dowód, o którym mowa w ust. 1, powinien określać nazwę, rodzaj, ilość lub wagę przewożonego ładunku oraz jego nadawcę i odbiorcę.

§ 8. Służbowe pojazdy samochodowe mogą być używane do zaspokojenia wyłącznie służbowych potrzeb komunikacyjno-transportowych.

§ 9. Zabrania się używania służbowych pojazdów samochodowych do przejazdów i przewozów:

1) przekraczających cel lub zadania służbowe zleczone do wykonania pracownikowi użytkującemu służbowy pojazd samochodowy lub też innych przewozów nie związanych bezpośrednio z potrzebami służbowymi jednostki, w szczególności do:

a) przewożenia wycieczek samochodami specjalnymi oraz nie przystosowanymi do tego celu samochodami ciężarowymi;

b) przewozu dzieci do szkół, przedszkoli, żłobków, przewozu członków rodzin w sprawach prywatnych (zakupy, śluby, chrzty, wycieczki, imprezy);

c) przewozów zarobkowych (na prywatny użytek za opłatą);

2) poza obszary (odległości) określone dla danego pojazdu (§ 5 ust. 2 i § 6);

3) bez kart drogowych odpowiednio wypełnionych;

4) bez specyfikacji przewożonego ładunku (§ 7);

5) bez sprawnie działających liczników kilometrów.

§ 10. 1. Używanie samochodów osobowych do przewożenia do pracy i z pracy pracowników, a w szczególności kierowników jednostek organizacyjnych i ich zastępców, może nastąpić w szczególnie uzasadnionych przypadkach za pisemnym zezwoleniem prezydium wojewódzkiej rady narodowej, a pracowników na stanowiskach kierowniczych w ministerstwach, centralnych urzędach i centralnych instytucjach — za pisemnym zezwoleniem ministra, kierownika centralnego urzędu albo centralnej instytucji. Przewozy te mogą odbywać się jedynie w granicach miejscowości, w której znajduje się siedziba jednostki.

2. Organy udzielające zezwoleń, o których mowa w ust. 1, prowadzą rejestr wydanych zezwoleń ze wskazaniem w nim nazwisk, imion i stanowisk służbowych pracowników, którym zezwolenia zostały udzielone, oraz tras, na których odbywają się przewozy.

3. Osoby korzystające z przejazdów do pracy i z pracy są obowiązane na żądanie organów inspekcji gospodarki samochodowej okazać zezwolenie, o którym mowa w ust. 1.

§ 11. 1. Przełożony jednostki może na pisemny wniosek organizacji społecznej lub politycznej, działającej w terenie danej jednostki, użyć jej nieodpłatnie służbowego pojazdu samochodowego wraz z kierowcą do użytku z zachowaniem przepisów § 5 ust. 2 i § 6, o ile zamierzony wyjazd ma na celu dobro ogólnospołeczne.

2. W wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach przełożony jednostki organizacyjnej może na wniosek rady zakładowej (rady miejscowej) zezwolić pracownikowi lub zespołowi pracowników z zachowaniem przepisów § 5 ust. 2 i § 6 na użycie służbowego pojazdu samochodowego do innych celów niż służbowe za uiszczeniem opłat ustalonych przez Ministra Komunikacji pod warunkiem, że nie ucierpi przez to normalny tok służby w jednostce.

§ 12. 1. Kontrolę stosowania przepisów zarządzenia przeprowadzają inspektorzy gospodarki samochodowej wyznaczeni przez Ministra Komunikacji i inspektorzy gospodarki samochodowej działający w prezydiach wojewódzkich rad narodowych (wydział komunikacji drogowej). Zakres działania inspektorów gospodarki samochodowej określa osobna instrukcja.

2. Inspektorzy gospodarki samochodowej są zaopatrzeni w zaświadczenia wydane przez Komendę Główną lub komendy wojewódzkie Milicji Obywatelskiej, upoważniające ich do żądania pomocy organów Milicji Obywatelskiej przy spełnianiu obowiązków wynikających z przepisów zarządzenia.

3. Raporty inspektorów dotyczące naruszenia obowiązujących przepisów w zakresie używania i gospodarki służbowymi pojazdami samochodowymi prezydium wojewódzkiej rady narodowej (wydział komunikacji drogowej) kieruje do właściwej jednostki, w której nastąpiło naruszenie przepisów, celem wdrożenia dochodzeń i zastosowania rygorów przewidzianych w § 15 oraz powiadomienia prezydium rady narodowej o sposobie załatwienia sprawy.

4. Raporty inspektorów dotyczące naruszenia przepisów przez kierowników jednostki prezydium wojewódzkiej rady narodowej kieruje do jednostki nadrzędnej.

§ 13. 1. Służbowy pojazd samochodowy powinien prowadzić kierowca zawodowy.

2. W wyjątkowych przypadkach właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Komunikacji może upoważnić imiennie innego pracownika do prowadzenia samochodu osobowego pod warunkiem posiadania pozwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych. W tych przypadkach powinien być zniesiony etat kierowcy.

§ 14. 1. Służbowe pojazdy samochodowe powinny mieć w zasadzie stałe miejsce postoju w garażach lub miejscach jednostek, do których są przydzielone.

2. Jeżeli przemawiają za tym względy oszczędnościowe, pojazdy te mogą mieć miejsce postoju w garażach lub miejscach innych jednostek pod warunkiem prowadzenia w nich kontroli wyjazdów i przyjazdów służbowych pojazdów samochodowych.

3. Służbowe pojazdy samochodowe nie mogą mieć miejsca postoju w pomieszczeniach prywatnych z wyjątkiem przypadków podróży służbowych poza siedzibę jednostki.

§ 15. 1. Za przestrzeganie przepisów niniejszego zarządzenia odpowiedzialny jest przełożony jednostki, osoba dysponująca służbowym pojazdem samochodowym oraz kierowca.

2. Za użycie służbowego pojazdu samochodowego niezgodnie z przepisami zarządzenia należy winnych pociągać do odpowiedzialności materialnej i służbowej.

3. Odpowiedzialność materialna (ust. 2), poza odszkodowaniem w razie uszkodzenia lub zniszczenia pojazdu, obejmuje zwrot kosztów za przebyte kilometry w wysokości podwójnej opłaty taryfowej obowiązującej dla danego przewoźnika w transporcie publicznym.

§ 16. Należności pobierane na podstawie niniejszego zarządzenia (§ 11 ust. 2 i § 15 ust. 3) należy przekazywać na dochód Skarbu Państwa.

§ 17. Zasady używania samochodów prywatnych w sprawach służbowych regulują odrębne przepisy.

§ 18. Przepisy zarządzenia dotyczące prezydiów wojewódzkich rad narodowych odnoszą się również do prezydiów rad narodowych miast wyłączonych z województw.

§ 19. Przepisów zarządzenia nie stosuje się do pojazdów samochodowych jednostek wojskowych oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i jednostek podległych temu ministerstwu z wyjątkiem pojazdów Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, Instytutu Geodezji i Kartografii oraz przedsiębiorstw podległych Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

§ 20. 1. Tracą moc przepisy w zakresie unormowanym zarządzeniem, a w szczególności:

- 1) okólnik nr 27 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1948 r. w sprawie używania ciężarowych pojazdów mechanicznych (Monitor Polski z 1948 r. Nr A-69, poz. 546 i z 1955 r. Nr 19, poz. 193);
- 2) okólnik nr 4 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1950 r. o samochodach funkcyjnych, o służbowym i pozasłużbowym używaniu pojazdów mechanicznych, o garażowaniu oraz wprowadzaniu kontroli społecznej w gospodarce samochodowej (Monitor Polski z 1950 r. Nr A-17, poz. 177 i z 1955 r. Nr 19, poz. 193);
- 3) okólnik nr 40 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 lutego 1952 r. w sprawie zasad używania środków lokomocji do przejazdów miejscowych we władzach, urzędach i przedsiębiorstwach państwowych (Monitor Polski Nr A-20, poz. 249);
- 4) zarządzenie nr 44 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1955 r. w sprawie zasad używania samochodów osobowych jednostek organizacyjnych administracji państwowej, gospodarki uspołecznionej, organizacji społecznych oraz kontroli ich stosowania (Monitor Polski z 1955 r. Nr 19, poz. 193, Nr 74, poz. 915 i Nr 116, poz. 1522);
- 5) zarządzenie Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z dnia 29 grudnia 1955 r. w sprawie obowiązku zaopatrzenia pojazdów mechanicznych w sprawnie działające liczniki kilometrów (Monitor Polski z 1956 r. Nr 1, poz. 6 i Nr 60, poz. 735) — w odniesieniu do jednostek wymienionych w § 1;
- 6) zarządzenie Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z dnia 4 stycznia 1956 r. w sprawie oznaczania funkcyjnych samochodów osobowych (Monitor Polski Nr 5, poz. 44).

2. Zachowują moc przepisy wydane na podstawie § 12 i § 21 ust. 3 zarządzenia nr 44 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 1955 r. w sprawie zasad używania samochodów osobowych jednostek organizacyjnych administracji państwowej, gospodarki uspołecznionej, organizacji społecznych oraz kontroli ich stosowania (Monitor Polski z 1955 r. Nr 19, poz. 193, Nr 74, poz. 915 i Nr 116, poz. 1522) i na podstawie § 11a okólnika nr 27 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1948 r. (Monitor Polski z 1948 r. Nr A-69, poz. 546 i z 1955 r. Nr 19, poz. 193).

§ 21. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Komunikacji: *R. Strzelecki*